

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Disputatio Tertia. De Speciebus, & Medio cognitionis Angelicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

DISPUTATIO III. DE SPECIEBUS ET MEDIO COGNITIONIS ANGELICÆ.

Medium cognitionis Angelicæ vocem illam, quâ mediante, seu quâ accedente completur efficacia intellectus Angelici ad cognitionem, potestq; considerari duplex, unum tenens se ex parte potentia, alterum ex parte objecti; prioris generis sunt habitus, posterioris species impressæ, de primo difficultas nulla est, certum enim est, intellectum Angelici indigere huiusmodi medio ad claram Dei visionem, non species, ac anima beatorum, item ad cognitionem fidei infusa, vel saltem indiget auxilio actuali supplente talem habitus defectum; Habitibus autem scientiæ a speciebus impressis distincti, veluti superflui in intellectu Angelico non dantur, utpote qui ex se satis expeditus est & ad objecta cognoscenda satis inclinatus. De altero, quod se tenet ex parte objecti eximia est difficultas, & tale medium vel est ipsa substantia & essentia, vel species impressæ, de utroq; in hac Disputatione.

QUÆSTIO I.

An essentia Angeli sit medium cognoscendi se & alia?

Probatur primò: Quia intellectus humanus potest cum solo concursu phantasmatum, & specierum intelligere omne intelligibile actu & proportionatum; ergo etiam Angelicus suam essentiam actu intelligibilem, ab omnimoda paritate & à fortiori, quia omne quod intellectivo imperfecto convenit, perfectiori magis perfecto modo competere debet, sed &c. ergo.

Probatur secundo: Si Angelus non potest intelligere essentiam suam, nisi ut relucet in habitu, hoc idem est; vel quia objectum non est intelligibile, nisi ut relucens in tali habitu; vel quia non est huic intellectui intelligibile, nisi ut sic relucens; vel quia requiritur præsentia objecti per informationem; Neutro modo obstat, ergo: Non primo, quia tunc Deus non posset illa cognoscere, nisi per, vel in habitu; nihil enim cognoscit, nisi quod est cognoscibile: nec secundo, quia huic intellectui est maxime proportionata; nihil enim magis proportionatum sibi, quam res ipsamet; Nec deniq; tertio, quia non requiritur præsentia per informationem, ut aliquid sit intelligibile, quia alioquin Deus non cognosceret essentiam suam.

Dices pro Henrico, neutrum illorum modorum esse, sed quia intellectus Angelicus non potest intelligere aliquam essentiam ut singularem, sed ut abstractam à conditionibus individualibus, unde, quia essentia Angeli, ut in se existens, est singularis, ut verò relucet in habitu, representatur universalis, idem talis habitus est necessarius, ut Angelus se cognoscat. Sed Contra: Hinc sequeretur, quod Deus non posset seipsum intelligere, quia est singularissimus. Nec impedit limitatio, quia tunc quidditas Angeli non esset per se ab ipso Deo intelligibilis: Nec est ibi materialitas, nec aliqua alia conditio impediens, ergo.

Dico 2. Angelum immediate seipsum cognoscit intuitivè per suam essentiam, tanquam per comprincipium objective motum sui intellectus, ad efficiendam partialiter sui notitiam.

Probatur primò ex D. Augustino 2. Trinit. ubi dicit cap. 2. Ex visibili & vidente gignitur cognitio. Ex quo sic argumentor: Uuuuu a Omnis

I. Ad visionem indigent habitibus non reor habitibus scientiæ.

II. Angelus cognoscit se.

III. Difficultas est quomodo.

V. Ad cognoscendum se non indiget habitu.

V. Angelus cognoscit se per suam Essentiam.

F. Amandi Hermann Metaphysica.

Omnis causa partialis actu existens activa in suo ordine, si fuerit debite conjuncta alteri causa, absque alio medio producit effectum sibi commensuratum, sed essentia Angeli est in se actu intelligibilis, debite præfens objective proprio intellectui, non minus, imò magis, quam visibile videnti, ergò sicut ex istis, Augustino teste, gignitur visio, ita absque alio medio gignitur intellectio ex essentia Angeli, & ejus intellectu. Imò lib. 9. Trin. 12. expressè docet conclusionem, ait enim: Mens, cum se ipsam cognoscit, sola parens est notitiæ suæ, & cognitum enim, & cognitor ipsa est.

Probatur secundo: Quidquid potest causari ab aliquo secundum quid tale, potest etiam causari ab illo, quod est simpliciter tale, si utrumque est conveniens actioni. sed essentia Angeli, ut in specie existens, est secundum quid tale tantum, & potest causare in intellectu Angelico cognitionem, ergò magis ipsa essentia, major patet, & minor, quoad secundam partem, est adversariorum, probatur proinde quoad primam. Angelus in specie intelligibili habet esse diminutum, non secus, ac quodecunque aliud objectum, quia solummodo in similitudine & representabilitate, quæ causatur in virtute objecti, ergò.

VII.

Dices: Hinc sequeretur, quòd res materiales sine specie sensibili, & intelligibili possint causare cognitionem, quod tamen pro inconvenienti habetur, sequela autem probatur: Quia res sensibilis in se præfens, est simpliciter talis, & in specie tantum secundum quid talis, ergò. R. negando sequelam, cujus probationis ant. distingo, est simpliciter talis, & actu intelligibilis, ut talis, nego ant. ut simpliciter talis, & potentiâ tantum intelligibilis, concedo ant. & nego consequ. quia ad hoc ut aliquid sit intelligibile, non sufficit, quòd sit præfens in entitate simpliciter tali, sed in entitate proportionata, ens autem sensibile & materiale non est proportionatum ad intellectum de se simpliciter, sed solummodo per speciem, ergò.

Instabis: Essentia Angeli etiam non sufficit, licet sit actualiter præfens, ut intelligatur, ergò. Probatur ant. quia nihil est alteri ratio operandi immanenter, nisi informet aliquo modo illud, sed Angeli essentia, licet sit præfens, non informat intellectum Angeli, ergò. R. negando ant. cum majori sua prob. quia quòd species primò informant aliquo modo potentiam intellectivam, per accidens est, de se enim id nullatenus requiritur, quia aliquo Deus non posset seipsum intelligere per suam essentiam, nec beati possent immediate absque specie videre Deum, quorum utrumque falsum est. Deinde objectum est causa partialis suæ cognitionis cum intellectu, sed nulla causa partialis ex propria ratione est alterius forma, & perfectio, cum qualibet absque alia habeat suam propriam activitatem; quòd autem species informant, est, quia accidentia sunt subiectum desiderantia.

VIII.

Probatur Conclusio tertiò: Species impressa essentia Angeli potest esse ra-

tio intelligendi ipsam intellectui Angelico, ergò etiam ipsa essentia, probatur consequ. quia species est ratio cognoscendi objectum non ex se sola, sed ex virtute objecti, à quo causatur, ergò multò melius poterit objectum per se, si sit proportionatum intellectui, uti est essentia Angeli; nihil enim obstat, ut ex superioribus patet, nam quòd per se existentia non obstat, quia Deus est magis per se existens, quam Angelus, & tamen intelligit seipsum, & cognoscitur à beatis; Tum quia jam ante retulavi, necessariam non esse inhærentiam, cum hoc speciebus tantum accidat. Sed in contrarium.

Opponitur Autoritas Aristotelis 3. de anima. textu 8. ubi dicit: *Animam intelligere se sicut alia à se*, ergò etiam Angelus, à paritate rationis & nature; subsumo, sed anima alia se cognoscit per speciem, ergò etiam se, & consequenter etiam Angelus cognoscet se per speciem. Deinde eodem lib. 3. textu 71. dicit: *Oportere oculum esse extra omnem colorem, alioquin, ut omnem colorem possit percipere*, ergò etiam essentia Angeli debet esse extra intellectum Angelici, ad hoc, ut possit eam cognoscere, sicut etiam extra debet esse ratio cognoscendi, qualiter tamen non est essentia Angeli, ergò. R. 1. per oppositionem alterius autoritatis, nempe D. Augustini, qui frequenter dicit, quòd anima se semper noscat, id est, semper de se habet omnia principia in actu primo, ad se cognoscendum, quamvis quoad actum secundum impediatur. R. 2. negando consequ. vel dist. ant. anima intelligit se, sicut alia, pro hoc statu, concedo ant. pro statu separationis, nego ant. & consequ. pro illo enim tam bene se cognoscit sine specie, sicut defacto dicimus de Angelis, quare autem pro isto statu non cognoscit se sine specie, est, primò dependentia ejus àphantasmatis, ita, quòd defacto non movetur nisi ab aliquo imaginabili, & sensibili, secundò subordinatio potentiarum exteriorum ad sensitivam, & hujus ad intellectivam. Ad secundam autoritatem R. negando consequentiam, disparitas est, quia intellectus Angelicus est potentia inorganica, Philosophus autem loquitur de potentia organica, hæc autem restringitur ad certum genus objecti, certamque ejus dispositionem, non sic potentia intellectiva, quæ versatur circa totum genus entis: Quare bene Philosophus dixit, oculum debere esse extra omnem colorem, quia si aliquis color in ipso esset, vitaretur oculus, & non posset videre, nisi eo modo, quali colore infectus esset, verbi gratia alba, si albedinem haberet.

Arguitur ex ratione: Si Angelus se cognosceret per suam essentiam, loqueretur talem intellectum identificari debere essentia, & intellectui, sed, &c. ergò. Probatur sequela: Illa intellectio esset media inter essentiam & intellectum, sed si extrema identificatur sibi, magis illud, quòd est medium, ergò. R. negando sequelam, cujus probationis major dist. est media in essendo & entitate, nego ma. in genere intelligibilem, & in ratione intentionali, concedo ma. & dist. similiter minor nego consequ. quia secundum suum esse, & entitativa

titativè intellectio non est medium, sed extremum, quia est effectus communis utriusque ab ambobus productus.

Dices. Intellectio non habet distinctionem nisi ab objecto & potentia, ergò cum utraque sit idem realiter, etiam intellectio erit eadem cum ipsis. R. dist. ma. habet distinctionem ab objecto & potentia intrinsecè, & à priori, nego ma. extrinsecè, & à posteriori, concedo ma. itaque intellectio Angeli distinguitur formaliter per seipsam, sicut quicunque effectus à sua causa; extrinsecè verò per ordinem ad alia objecta.

XI. *Potest se abstractivè cognoscere.* Dico 3. Angelus potest etiam se abstractivè cognoscere per speciem, quæ desatò probabiliter in Angelo reperitur impressa à sua propria substantia.

Probatur prima pars: Angelus est abstractivè cognoscibilis, ergò; probatur ant. quia Angelus unus potest cognoscere abstractivè alterum, ergò est abstractivè cognoscibilis, & si ab alio, ergò etiam à seipso, cum non sit major ratio de uno, ac altero; quòd si dicas, esse rationem, quia videlicet alter cum non cognoscat semper intuitivè, adeoque potest abstractivè, sed hoc nihil est dicere, quia non est necesse, quòd se semper intuitivè cognoscat; &posito, quòd se intuitivè non cognosceret, tunc posset se cognoscere abstractivè.

XII. Dices: Intellectus Angelicus non potest cognoscere essentiam suam, quin cognoscat existentiam, ergò si seipsum cognoscat, hæc cognitio erit intuitiva, & non abstractiva, quia ad rem præsentem, & existentem, nempe ad essentiam Angeli. R. 1. negando ant. quia hoc ex nullo capite probatur, non ex identificatione, nam animalitas est identificata rationalitati, & tamen, quando cognitio terminatur ad animalitatem, non propterea terminatur ad rationalitatem, sic est in proposito. R. 2. negando conseq. licet Angelus cognosceret naturam suam, ut existentem, tamen potest illam cognoscere, ut à se distantem, sicut ego per phantasma Petri absentis video essentiam Petri existentis, sed non mihi præsentis, & est cognitio abstractiva, sic Angelus potest habere speciem sui ipsius, per quam seipsum tanquam absentem intelligat etiam existentem, quia cognitio intuitiva est rei existentis, & præsentis, ut talis.

XIII. Probatur secunda pars primò: Substantia Angeli apta est imprimere propriam speciem intellectui alterius Angeli, cum illi fuerit debitè præsens, ergò etiam in intellectu proprio, cum sit ejusdem rationis; probatur conseq. quia si reperitur propria species in intellectu alterius, non est ratio, cur denegetur proprio. Secundò: Activo & passivo naturali totaliter adequatè approximatis, si nullum adsit impedimentum, necessariò sequitur actio, sed substantia Angeli est principium naturaliter causativum speciei propriæ in intellectu creato cujuscunque alterius, veluti in subiecto idoneo naturaliter receptivo, ergò existens sic conjuncta proprio intellectui etiam imprimet ei sui speciem. Sed

XIV. *Argumentum in oppositum.* Arguitur in contrarium: Sicut natura non decet in necessariis, ita non est distributrix

in superfluis, sed hujusmodi species est superflua in Angelis, cum per essentiam suam possit omnia cognoscere, ergò. R. 1. retorquendo argumentum, natura nullibi dat potentiam, quæ sit superflua, quæque non possit habere suum effectum, sed natura dedit potentiam essentia Angeli ad producendam speciem, ergò ubicunque erit, poterit eam producere, sic etenim dicimus, quòd Angeli non debeant habere species omnium rerum infusas, quia possunt naturaliter eas acquirere. R. 2. negando mi. quia talis species deservit ad habendam cognitionem abstractivam, si Angelus non cognosceret se intuitivè.

Instatur Angelus semper se cognoscit intuitivè, ergò nunquam est necesse se cognoscere abstractivè, quia præsentem cognitionem perfectà frustra adest imperfecta. R. negando conseq. ad probat. dico, quàmvis intuitiva sit perfectior, quàm abstractiva, hæc tamen non est imperfecta, adeoque non erit gratis, & superflua, imò ad majorem perfectionem Angeli, quòd se pluribus cognitionibus diversis possit cognoscere; deinde per accidens tantum esset, quòd non semper, aut rarò exiret in actum, factis enim est, quòd exire possit.

Dico 4. Angelus per suam essentiam nec intuitivè, nec abstractivè, distinctè, & propriè alia à se cognoscit. Ita Doctor 2. d. 3. q. 10. XV. *Non cognoscit per suam essentiam alia.*

Probatur primò: Nulla res creata continet alia à se in esse reali, & cognito, instar naturæ divinæ ob ejus limitationem, ergò nihil potest Angelus distinctè & propriè, abstractivè, vel intuitivè cognoscere per suam essentiam.

Probatur secundò: Propria essentia Angeli non est ratio cognoscendi alia, tanquam species impressa, cum hæc sit imago rei ab ipsa re impressa & producta, vel à Deo causata, nec etiam est ratio cognoscendi, ut medium cognitum, cum nec essentialiter, nec eminenter, nec virtualiter contineat entitatem & intelligibilitatem aliorum, ergò nullo modo Angelus per suam essentiam alia à se cognoscit.

QUÆSTIO II.

An Angelus cognoscat essentiam divinam per suam substantiam, vel an aliter, & quomodo?

In hac quæstione duplex est sententia, prima divi Thomæ 1. p. q. 56. art. 3. doctentis, Angelum habere cognitionem distinctam essentia divinæ (de confusa non est difficultas, ut mox videbitur) non quidem per aliquam speciem intelligibilem ipsius essentia, aliam ab essentia Angeli, sed per suam propriam essentiam, tanquam per medium cognitum, & tanquam per rationem formalem cognoscendi, veluti speciem intelligibilem representantem Deum, cujus vicem ipsa essentia Angeli gerit, cum alia talis species sit impossibilis, quòd autem gerere possit hujusmodi vices essentia Angeli, est, quia ipsa est imago representans distinctè. Scotus contra hic q. 9. negat, Angelum posse habere cognitionem distinctam I. *Duplex est sententia.*

Uuuuu 3 stinctam

distinctam per essentiam Angeli, tanquam per rationem formalem cognoscendi, sed Angelum habere talem cognitionem naturalem distinctam per speciem intelligibilem possibilem, à Deo ipsis in prima creatione infusam, quam, licet non necessariò sequatur naturam, naturalem vocat, distinguendo contra merè supernaturalia gratiæ & gloriæ, unde cognitionem illam, quæ mediante hac specie, elicitur, ait posse dici naturalem, & ad naturalem cognitionem pertinere; quamvis etiam aliquo modo possit vocari non naturalis, naturalis quidem, in quantum species non est principium alicujus actus gratuiti & gloriofi; Non naturalis autem, quia ad istam non pertingeret ex naturalibus, neque naturali aliqua actione.

II.

Angelus est
naturalis
imago Dei.

Notandum ulterius, Doctorem

subtilem concedere, Angelum esse naturalem imaginem Dei, sed negare, esse rationem cognoscendi distinctè divinam essentiam, duplex enim est imago, alia merè naturalis in essendo medium cognoscendi cognitum; alia intentionalis per se primò & præcisè representativa ratio cognoscendi non cognita, estque species ad cognoscendum Deum distinctè, non quidem intuitivè, sed abstractivè. Hinc dupliciter unum per aliud cognoscitur, primò quoad præcognitionem, *an sit?* Secundo quoad præcognitionem, *quid est?* Utroque modo potest iterum dupliciter contingere, *distinctè & confusè*. Confusè cognoscitur unum per aliud quoad *an sit?* si cognoscens existentiam unius ducitur arguitivè ad existentiam alterius, sicut cognoscens fumum cognoscit confusè ignem, quia fumus potest habere aliam causam sui esse. Distinctè cognitio existentie certò ducit in cognitionem alterius, sic per effectum in determinata causa certè ducimur in cognitionem illius. Confusè cognoscitur aliud quoad *quid est?* cum per illud attingitur quoad prædicata communia, sic substantiæ quidditivè per sensibilia cognoscuntur. Distinctè quoad prædicata propria, in præsentia quæstione non est difficultas de cognitione quoad præcognitionem *si est?* Quia hoc nemo negat, sed de quidditivativa seu *quid est?*

III.

Species tripliciter adæquatur suo objecto.

Notandum ex eodem Doctore sub-

tili 3. tripliciter posse aliquam speciem adæquari suo objecto representato, primò in entitate, secundò secundum proportionem representantis, & representati absolute, ita quòd representet objectum, quantum est representabile simpliciter; tertio modo non absolute, sed per comparisonem ad actum talem, sicut materia dicitur adæquari formæ, & forma materiæ, quæ tamen non est adæquata in entitate, utpote cum illa sit imperfectior formà; nec etiam forma est adæquata ipsi secundum capacitatem materiæ, cum aliarum plurium sit capax, dicitur ergò ei adæquata in comparisonem ad talem actum, quòd videlicet tantum perficiat forma materiam, quantum est ipsa perfecta, & ista perfectibilis. Hinc nulla species est adæquata, quia nihil adæquatam alteri in entitate representat illud, nisi sit cognitum, ut una albedo adæquata alteri albedini non representat illam, nisi ut cognita. Secundo

modo datur aliqua species representans adæquate objectum, ut species albi in oculo sano, & talis species est quasi ratio comprehendendi objectum. Tertio modo datur etiam aliqua species representans objectum adæquate, non simpliciter, sed in comparisonem ad talem actum, ut species albi in oculo malè affecto; illa species dicitur adæquata objecto, non simpliciter, quia non representat illud, quantum est representabile, sed est adæquata secundum actum illum, quia representat illud, in quantum est representabile in ordine ad talem potentiam malè affectam, & sic est ei adæquata, veluti forma appetitui materiæ, ejusque actus. Et sic dicit Scotus quòd nec primo, nec secundo modo detur species representans essentiam divinam, sed bene tertio modo. Quære his prænotatis

DICO I. Angeli non cognoscunt Deum

propria & distincta ratione Deitatis per suam essentiam, tanquam per formalem rationem cognoscendi non cognitam. Ita Scotus cum suis.

Probatum primò Ex autoritate D. Augustini lib. 15. de Trinit. cap. 14.

Probatum secundò: Angeli non

discurrunt secundum Thomistam, sed si Angeli per suam essentiam cognoscerent Deum, discurrerent, ergò non cognoscunt. Probatum minor: Essentia Angeli non representat Deum, nisi ut cognita, sed quandoquocumque species representat aliud, ut cognita, representat cum discursu per hoc enim differt ratio cognoscendi non cognita, à cognita, ergò: Probatum minor, quia si antecederet non cognoscere, essentia Angeli, non representaret Deum.

Probatum tertio: Omnis discursus

præsupponit notitiam simplicem illius ad quod discursus, ergò si per essentiam Angeli cognitam sit discursus ad cognoscendum essentiam divinam, debet prius habere notitiam aliquam simplicem essentie divinæ, ergò: probatur ant. quia si ego cognoscam animam meam esse imaginem Dei, quia est trina in potentia, prius debeo habere cognitionem aliquam de Deo, quòd sit trinus, &c. alioquin nunquam potero pervenire ad cognitionem, quòd sit imago Trinitatis, ergò.

Dices: Essentiam Angeli non esse parè

rationem cognoscendi Deum, ut cogitant tantum, sed etiam simul rationem cognoscendi, sicut essentia divina respectu omnium rerum simpliciter, adeoque non cognoscit Deum per discursum; quòd autem Angeli essentia sit utroque modo ratio cognoscendi simul, probatur ex perfectione & excellentia nature Angelicæ. Sed contra I. implicat, quòd essentia Angeli sit simul ratio cognoscendi cognita, & non cognita, quia sunt simul impossibiles, ergò: probatur ant. quia quòd est ratio representans absolute, non cognoscitur à potentia cognoscente, sed tantum objectum representatum per ipsam, ut species colosis non cognoscitur à visu, sed color; species verò ut cognita præcise representat, quia cognita est, ergò implicat, quòd eadem species representet, ut cognita, & ut non cognita. Nec valet dicere, quòd hoc

ei competat propter suam perfectionem, quia hæc representatio non est in essentia Angeli eminenter, sed formaliter, adeoque se invicem compati non possunt. Et exemplum de essentia divina non est ad propositum, quia essentia divina continet res cognitæ eminenter, unde continet omnes creaturas perfectiori modo, quàm in seipsis, at essentia Angeli non continet hoc modo essentiam divinam, sed ab ea continetur. Contrà 2. Angelus debet cognoscere prius rem alienam, ad cuius instar cognoscit Deum, antequàm cognoscat Deum, sed essentia Angeli est, ad cuius instar cognoscit Deum, ergo: Subsumo, sed illud, quod cognoscitur prius, & ratione cuius cognoscitur aliud, est ratio cognoscendi tantum, ut cognitum, ergo essentia Angeli est tantum ratio cognoscendi, ut cognita: probatur ita. illa res est quid distinctum à Deo, & per se cognoscibilis, & consequenter nequit unâ cognitione cognosci, quia non potest plures res simul cognoscere. Sed

Instabis: Species Scotistarum est etiam quid distinctum à Deo, & tamen potest simul cognosci uno actu, ergo. Sed *sc.* dist. ant. est quid distinctum, & prius per se cognoscibile, & ordinatum ad se prius cognoscendum, nego ant. ordinatum primò ad cognoscendum aliud, concedo ant. & nego consequ. itaque licet species sit quid aliud est tamen tantum ratio cognoscendi, & licet sit etiam cognoscibilis, quia ens est, attamen, ut representat, non cognoscitur, & idè non intercedunt duo actus, ut patet de specie visibili in oculo.

VI. Probatur Conclusio secundò:

Nullum objectum facit distinctam cognitionem alterius objecti, nisi illud includat in se, vel essentialiter, sicut superius suum inferius, vel virtualiter, sed per essentiam Angeli Deus secundum Thomistam dicitur distinctè cognosci, cum sit specularis, & nobilior confusâ, quàm habemus ex aliis creaturis; & essentia Angeli non includit Deum ullo modo ex prædictis, ergo. Ma. patet, patet & minor quoad primam partem, probatur quoad secundam, quia unumquodque, sicut se habet ad esse, ita ad cognosci, ergo.

Dices Angelum includere Deum participativè, quod sufficit. Contrà 1. objectum non potest representare rem, nisi eo modo, quo continet, quia nihil dat, quod non habet, sed continere participativè, est continere diminutè, & modo confuso, ergo essentia Angeli per participativum suum non poterit distinctè representare; nam sic possemus etiam distinctè cognoscere per formicam, & alias res creatas, & per omnes simul, quàm per Angelum solum, cum tamen Thomistæ velint cognitionem Angelorum esse perfectiorem nostrâ pro nunc. Contrà 2. continere participativè, est continere tanquàm effectus ab alio productus, sed nullus effectus æquivocus, qualis est Angelus respectu Dei, representat sub propria, & distincta ratione suam causam, ergo.

VII. Probatur tertio: Essentia Angeli non est naturalis, & formalis similitudo Dei,

ergo non est ratio cognoscendi Deum non cognita, probatur ant. tum quia non est ad id expressa, & producta, tum quia aliis etiam cæteris creaturis esset tribuendum, cum non sit posterior ratio, sed hoc aliis creaturis non conceditur, licet enim dicatur, quòd in ipsis deprehendatur Dei vestigium, non tamen quòd aliqua formalis similitudo, ergo.

Dices: Et licet hoc etiam aliis creaturis competat, nemo tamen potest Deum per alias five materiales, five spirituales, five etiam Angelicas, cognoscere, non ex defectu representabilitatis, sed quia nulla alia substantia unita est intellectui, ut principium formale intellectus. Sed contrà: Ipsa unio substantiæ ad intellectum nihil facit, quòd possit representare Deum, si alioquin non potest, & si alioquin potest, nihil impedit, licet non sit unita, quia si essentia ipsa Angeli secundum se, & propriam suam naturam non est similitudo, & ratio cognoscendi non cognita, per unionem non poterit acquirere, tum quia unio ipsa rationem similitudinis, & speciei supponit, tum quia non est tantæ virtutis & efficacitæ, ut rei, quæ alioquin non est ratio cognoscendi, tribuere eam possit. Itaque

Dico 2. Possibilis est species impressa essentia divina, quæ ipsam distinctè, licet abstractivè representet, per quam etiam ab initio creationis suæ Deum cognoverunt naturaliter. Ita Scotus supra. Et

VIII. Possibilis est species expressa Dei.

Probatur primò Ex D. Augustino

lib. 4. Gen. cap. 22. 23. & 25. lib. 11. Civit. cap. 7. & 25. & alibi sæpe, ubi dicit, Angelos habuisse ab initio creationis suæ cognitionem matutinam in Verbo, & vespertinam in proprio genere: Ex quo sic argumentor: Angeli in principio creationis suæ habuerunt cognitionem matutinam in Verbo, prius quàm in seipsis vespertinam, sed illa cognitio non fuit beatifica, ergo fuit naturalis, & consequenter Deum naturaliter cognoverunt in Verbo, id est in specie distinctè essentiam divinam representante; probatur minor: quia illam cognitionem habuerunt, quando per illas morulas suas erant in via, ergo non fuit beatifica, utpote quæ erat communis omnibus.

Dices: Per cognitionem matutinam divum Augustinum intelligere visionem beatificam, ut tenet ipse Scotus, & etiam sic supra defensus fuit Augustinus, ergo ex illo nihil probatur. *sc.* Scotum & me supra, probabiliter asserere Augustinum intellexisse visionem beatam, attamen conformius esse rationi, ut intelligatur naturalis aliqua; imò non rationi solum conformius est, sed etiam menti Sancti Doctoris, nam lib. 83. qq. q. 26. & alibi docet, cognitionem matutinam omnium rerum, & etiam Dei, fuisse priorem vespertinâ in proprio genere, sed vespertina fuit naturalis, ergo & matutina, quia adhuc prior eâ, & beatifica est utraq; posterior, utpote quæ primò acquisita, & data fuit redeuntibus ex via in præmium, quare licet D. Augustinus aliquam cognitionem matutinam posuerit beatificam, tamen non ponit beatificam eam, quæ contrà distinctus

IX.

guitur à vespertina in proprio genere naturali, quod ex eodem probatur, nam supra lib. 83. qq. q. 24. dicit, quod Angeli videntes res prius in Verbo, deinde in seipsis, iterum redierunt ad cognitionem illarum in Verbo, atque Deum glorificârunt, nam si, est ratio ipsius, in cognitione illa sui ipsius, & creaturarum in seipsis quievisset, & non retulissent in laudem Dei, superbiâ intumuisset, & peccâissent, ut Diabolus, si autem fuisset beatifica, jam amplius non potuissent peccare, Verba D. Augustini sunt hæc: *Non remanet Angelica scientia in eo, quod creatum est; quin hoc continuo referat ad eundem laudem, atq; claritatem, in quo id non factum esse, sed faciendum fuisse cognoscitur, nam si vel ad seipsam natura Angelica converteretur, & c. intumescens superbiâ caderet, sicut diabolus.*

x.

Probatur Conclusio secundò:

Si species creata distinctè representans essentiam divinam, licet abstractivè, esset impossibilis, maximè esset idè, quia Deus infinitus nequit adæquatè, & distinctè exprimi à creatura, sed non impedit, ergò: major est Advers. probatur min. si hoc impediret, sequeretur, quòd nec beati in patria possent Deum distinctè videre, quia non potest ab aliqua creatura adæquatè exprimi, sed hoc est inconveniens, cum ubiq; concedatur, beatos Deum clarè, & distinctè visuros, maximè cum perfectè & adæquatè satiabitur intellectus, & voluntas eorum, ergò nihil obstabit infinitas, & quæso, quæ implicantiæ, quòd infinita res finito cognoscatur modo secundùm capacitatem potentie cognoscentis?

Probatur tertio: Major fuit beatitudo naturalis Angelorum, quàm hominis, etiam in statu innocentie, sed homo in statu innocentie potuit habere notitiam aliquam distinctam de Deo, ergò multò magis Angelus: Sed distincta cognitio Dei non potest haberi, nisi per speciem representantem distinctè, ergò: major patet, quia homo etiam in statu nature lapsæ habuit de Deo aliquam cognitionem, licet confusam: ergò.

XI.

Probatur quartò: Potest aliquis, secundùm probabilem sententiam multorum Sanctorum Patrum, videre in hac vita essentiam divinam, ad aliquod instans, ut multi tenent de Moyse, Paulo, & Beatissima Virgine, sed talis, transeunte actu, potest recordari, se vidisse Deum, ergò habebit speciem essentie divinæ, tum quia alioquin non recordaretur, cum recordatio sit specierum excitatio; tum quia nihil aliàs supplere potest vicem speciei: Dicere autem, quòd talis non recordaretur, est manifestam injuriam facere D. Paulo, qui testatur se vidisse, & audivisse arcana, quæ non licet homini loqui. Nec valet respondere, ipsum vidisse multa arcana rerum naturalium, non tamen divinarum, quia si naturalia vidit, magis divina, cum divina essentia sit, & fuerit speculum omnia naturalia representans, magisque seipsam, cum illa quemcunq; intellectum perfectissimè moveat. Nec valet etiam dicere, quòd viderit in confuso essentiam divinam, quia videre in confuso, est videre sub terminis & conceptibus communibus; Paulus autem non

vidit tantum sub termino, & conceptu communi, sed sub particulari, adeoque per aliquam speciem.

Probatur quinto: Quia in Angelis debemus ponere omnem intellectiōem competentem intellectui creato sine repugnantia, quia de eo non possumus habere determinatam aliquam regulam, sed talis cognitio distincta per speciem non repugnat, ergò: probatur min. quia sola cognitio intuitiva naturaliter repugnat, non verò abstractiva; & licet aliqui Theologi dicant, visionem beatam fieri per speciem, attamen hoc solum non ducunt sufficere, sed etiam requirunt presentiam essentiae divinæ sese manifestantis, hæc autem est abstractiva, & non ut presentis essentiae divinæ, adeoque non implicabit. Sed in contrarium

Arguitur 1. Non est possibilis cognitio Dei intuitiva, connaturaliter loquendo, sed illa cognitio, quæ fieret per speciem, esset intuitiva, ergò implicat, probatur min. quia primò esset quidditativa, secundò esset objecti presentis, & existentis, quia existentia non est separabilis à quidditate, ergò. *¶* negando minor, quia licet illa cognitio esset distincta, non esset intuitiva, sed abstractiva, quia non esset cognitio Dei perfectissima, & adæquata omni modo, sed solum ad talem admodum talis potentie, unde quando dicitur, quòd cognitio quidditativa sit intuitiva, intelligendum est de cognitione perfectissima, & adæquata, ad secundam probationem dico, verum esse, quidditatem non esse distinctam ab existentia, attamen non sequitur, est quidditativa, ergò existentis, ut existentis, & ut presentis, quia Deus omnibus rebus est quidem intime presentis ratione immensitatis, & per respectum ad ubi, non verò est omnibus presentis in ratione objecti moventis, sed solum in eis, quibus, & quando vult. Dicere autem, quòd absentia ut absentia non variat cognitionem, est tollere prima principia de cognitione intuitiva, & abstractiva in Scholis assignari solita.

Instatur: Sequeretur saltem, quòd aliquis naturaliter posset esse beatus, sed, &c. ergò: probatur sequela, quia beatus est, qui habet distinctam divinæ essentiae notitiam & cognitionem, sicuti est, ut patet ex Joanne dicente: *Videbimus eum sicuti est*, sed talis haberet huiusmodi notitiam, ergò. *¶* negando sequela, cum sua probatione: Quia ad beatitudinem non sufficit quemcunq; notitia distincta abstractiva, sed requiritur intuitiva, clara, facialis & per presentiam objecti, qualis non est, quæ sit per speciem representantem, ut abiens objectum, estque multò imperfectior, quam sit intuitiva; quod declaro exemplo, qui videt imaginem Cæsaris, distinctè cognoscit quidem eum, sed non tam perfectè, sicuti ille, qui videt ipsum Cæsarem, sic in proposito, qui videt Deum per speciem representantem distinctè, quoad aliquos conceptus proprios, non tamen ita perfectè, & clarè, sicut, qui videt ipsum in se, ergò.

Arguitur 2. Omnis ratio cognoscendi debet adæquatè proportionari objecto presentis.

presentato, sed nulla species est proportionata; ergo non est possibilis; probatur min. Quia finiti ad infinitum nulla est proportio, ergo. R. distinguendo maj. debet proportionari, quoad entitatem, nego maj. quoad representabilitatem, concedo maj. Et hæc representabilitas iterum non debet esse proportionata ad æquatè & in omni ratione, sed quoad talem & talem actum, quem potentia potest elicere, ut dixi supra in notabili ultimo.

Instatur: Omnis species, etiam ad quemcunq; actum proportionata, debet esse immaterialior suo objecto, sed nihil potest esse immaterialius Deo, ut de se patet, ergo: major patet ex omnibus speciebus sensibilibus & intelligibilibus hominis; ergo. R. negando maj. Quia alias etiam Angelus non posset cognoscere alium Angelum, aut animam, quia non posset habere speciem immaterialiorem ipsis, imò nec posset cognosci Deus per essentiam Angeli, quia hæc est magis materialis, quam Deus sit, quod tamen non vellent Adversarii. Quare probatio nihil est ad propositum, licet enim species rerum materialium sint immaterialiores suis objectis, in speciebus tamen rerum spiritualium econtrà possunt esse materialiores ipsis, non quod ex materia consent, sed quod in suo genere spiritualitatis non sint tam perfectæ.

XIV.

Spes speciem Divinæ Essentia non cognoscunt creaturæ.

Quæres, An Angeli per speciem Divinæ naturæ possint cognoscere res creatas? R. Impossibile esse per speciem Divinæ Essentia creaturas cognosci ab Angelis distinctè in particulari, bene tamen confusè, quoad prædicata communia, in quantum dirigunt actum cognoscendi per speciem Divinæ Essentia ad creaturas existentes in proprio genere. Ita videtur esse mens D. Augustini supra agendo de cognitione matutina, & vespertina Angelorum. Et

Probatur prima pars: Quia nulla species creata distinctè representat plures quidditates, quin omnes contineatur formaliter, vel virtualiter in aliquo objecto adæquato illius, sed creaturæ omnes secundum esse formale non continentur in Divina Essentia: ergo &c. probatur min. per speciem non representantur objectivè præsentés in Deo in esse cognito & voluto, alioquin Angeli per illam speciem cognoscerent, quidquid Deus cognoscit per scientiam simplicis intelligentiæ & visionis, quod tamen vix Christo conceditur; ergo. Confirmatur primò: Quia Scotus in q. 10. tenet, quod per illam speciem vix cognoscant distinctè mysterium Trinitatis. Confirmatur secundò: Quia defecit Beati non vident omnes res possibilis, sed tantum aliquas, quas Deus eis voluerit revelare, ergo.

XV.

Probatur secunda pars: Per illam speciem tantum Deum, & fortè tres Personas noverunt distinctè; ergo creaturas tantum confusè: probatur conseq. Effectus in causis proximis determinatis vix distinctè cognoscitur in particulari; ergo in causa prima prorsus indeterminata ad omne possibile, sic cognosci nullatenus possunt, cognito enim igne tantum

F. Amandi Hermann Metaphysica.

cognoscitur ex illo vagè alius ignis possibilis & non hic, vel ille signatè, quia effectus in suis causis tantum habent esse virtuale, formaliter non aliquid sui.

Dices: Species subjecti est ratio cognoscendi distinctè affectionem illius, representans enim hominem, distinctè etiam representat risibilitatem, sed creaturæ per speciem verbi cognoscuntur, ut proprietates Divinæ Omnipotentia; ergo cognoscuntur in verbo distinctè. R. concedendo maj. secundum esse virtuale, non verò secundum esse actuale proprium & distinctum, nam cognoscitur quidem cognito homine risibilitas, sed non actus ridendi, sic in proposito

Probatur tertia pars Resolut. Quia XVI.

non est talis perfectio intellectus Angelici, ut intelligat sine discursu; ergo si aliter fieri nequit, satis probabile est; quod cognitas creaturas in verbo confusè, cognoscat eas distinctè in particulari in proprio genere, quando dirigit actum cognitionis ad illas existentes in proprio genere; Quod patet, quia nos sic videmus in speculo, dirigendo visionem ad res ipsas à tergo positas in proprio genere, tunc enim visio in speculo efficitur magis certa, ergo.

Dices: Cognitione creaturarum in verbo præcedit cognitionem rerum in proprio genere; ergo malè dicitur, quod cognitio distincta earum habeatur, dirigendo actum cognitionis ad res ipsas in proprio genere. R. Has duas cognitiones esse distinctas rationis, ideò prius naturaliter ista, quam illa poterit haberi. Sed

Instabis: Cognitione illa directa ad creaturas in proprio genere est judicativa, pertinet ad secundam mentis operationem, sed omnis talis supponit jam extrema simpliciter cognita; ergo non poterit actum dirigere, quin præcognoverit in verbo simpliciter. R. Minorem non esse necessariam, cum experientia sit in oppositum in visu corporeo, experimur enim illas unico intuitu, quali comparative & judicative res illas visas in speculo esse illasmet existentes in proprio genere, per directionem aspectus ad utrumq;.

QUÆSTIO III.

An Angeli etiam indigeant speciebus ad res creatas alias à se cognoscendas & unde eas habeant?

Quoad primam partem est I.
sententia Durandi, & post ipsum Gabrielis, Sententia et Occami, Gregorii &c. qui omnes negant, in intellectu Angelico dari aliquas species, unde volunt, quod Angeli omne, quod est præsens, cognoscant immediatè per ipsum objectum cognitum, quæ verò sunt absentia, cognoscantur per illa objecta cognita, tanquam per causas, in quibus contineri illa dicunt, & hoc modo distinguunt cognitionem abstractivam ab intuitiva. Contraria tamen sententia est communis in utraq; Schola realium, quàmvis multum differant inter se, quoad alteram partem tituli, nam

Xxxxx Scotus

Scotus hic q. 10. ait: Quòd angeli habeant & species infusas à Deo, & acquiritas à rebus, & per utraq; res intelligere, nempe per infusas rerum quidditates & naturas communes, per acquiritas singularia contenta sub communi, Deus itaq; secundum ipsum concreavit species omnium quidditatum in Angelis, ita tamen, quòd, si non essent concreatae ipsis, possent adhuc sibi eas comparare à rebus, alioquin in eis intellectus agens esset otiosus, si non abstraheret species singularium à Deo reverà non infusas, quia sub qualibet specie continentur singularia infinita possibilia, nec est credibile, has species singularium eis concreatas, cum eorum intellectus sit valde limitatus & finitus. D. Thomas è contrà i. p. q. 54. a. 4. & q. 55. a. 2. tenet, Angelos nullam à rebus acquirere cognitionem novam, nec singularium, nec universalium & omnem cognitionem, quam habere potest, habere à principio creationis per species concreatas. Notandum autem, quòd sermo sit de cognitione abstractiva, & quando objecta non sunt actu, sed tantum potentia intelligibilia. Quibus præmissis

II. *Species sunt in Angelis necessariae.*
Dico I. *Species rerum sunt simpliciter necessariae in Angelis, ut eas cognoscant distinctè & abstractivè.* Est communis in utraq; Schola.

Probatur primò: Nulla potentia intellectiva creata potest intelligere rem aliquam, nisi sit præsens, aliquo modo, sed Angeli cognoscunt res absentes in se; ergò per aliquid, ratione cuius sunt præsentis: major patet: Quia objectum potentiae intellectivæ concurret partialiter ad intellectiorem producendam in genere causæ efficientis, ut habetur ex D. Augustino 9. Trinit. cap. 12. ubi ait: *Liquidò tenendum est, quòd omnis res, quamcumq; cognoscimus, congenerat in nobis notitiam sui, ab utroq; enim notitia patitur, cognoscente & cognita*, sed certè omnis causa, ut effectum congeneret, debet esse aliquo modo præsens, ergò: probatur min. Quia hoc perfectionis est, & non debet denegari Angelis, cum id concedatur hominibus; consequentia est proinde evidens, quia illud, ratione cuius sunt res præsentis, aliud non est, quam species; ergò tales dari debent in Angelis.

Probatur Conclusio secundò: Contingere potest, ut Angelus A perfectè cognoscat essentiam Angeli B, qui se abscondat, fiatq; absens Angelo A, imò, quem Deus occultet vel annihilat, sed tunc Angelus A poterit recordari Angeli B, sed talis actus recordationis fieri non potest, nisi per speciem impressam, ergò illa datur in Angelis.

Dices: Angelum A recordari actus præteritæ cognitionis per speciem expressam, non verò impressam; ergò hæc superfluit. Sed Contrà, in illo actu recordationis, quam dicitis speciem expressam, includitur objectum, vel species ejus, ergò datur, quia species expressa non est nisi actualis intellectio recordationis, adeoque habere debet suam ordinariam causam.

III. **Arguitur:** Si in intellectu Angelico essent species, vel illas haberent à rebus, vel con-

creatas à Deo, sed neutro modo habere possunt, ergò nullo: probatur min. quoad primam partem quia in ipsis non est intellectus agens, sed hujus est producere species, ergò: non etiam habent à Deo; Quia illa vel essent à Deo infusa, ut perfectiones debite naturæ Angelicæ ab ipsa fluentes; vel indebitæ, non possunt dici indebitæ, quia alias Angelus posset carere illis absq; violentia, sed hoc implicat, quia carendo eis careret intellectu absq; violentia, quia tamen nunquam caret, ergò. R. Angelum habere species rerum utroq; modo, & à rebus acquiritas, & à Deo infusas; acquiritas rerum particularium & singularium per intellectum agentem, quem frustra negant Angelis: Rerum verò universalium à Deo; Ad impugnationem hujus distinguo primam disjunctivam: Essent illi naturæ ex parte sua debite, ita, quòd sine illis non possit haberi cognitio abstractiva in ordine naturali, concedo: Essent illi debite ex parte causæ producentis, nego maj. hoc enim modo non sunt debite simpliciter, quia Angeli ipsi possunt eas acquirere, sed solum secundum quid, in quantum excellentia naturæ exigere videtur, ut tot repleatur speciebus, quot eorum naturæ congruit.

Instatur: Intellectus nollet intelligere multas res absentes, ut tales, quarum tamen nullas habet species; ergò etiam intellectus Angelicus à pari; prob. ant. Quia intelligit res spirituales, relationes, entia rationis &c. Sed harum nullas habet species, ergò: probatur min. nullum habet earum phantasma, ergò. R. nego ant. cum probationis min. cujus probationem diff. nullum habet phantasma proprium & particulare, concedo, commune & similitudinarium emendicatum nego ant. Nec aliud requiritur, quia etiam allegatæ res non ita clarè & distinctè cognoscuntur; nam res spirituales non cognoscimus, nisi quoad prædicta communia, quorum species dantur in nobis, aut, si quoad particularia, non nisi ex communibus desumpta; Relationes verò cognoscimus per species suorum extremorum, entia rationis ad instar realium.

Dico 2. *Angeli fuerunt in principio creationis concreatae species quidditatum universalium, & etiam multarum rerum singularium.* Est etiam communis. Et

Probatur primò ex Scriptura Eccechielis 28. ubi in persona Regis Tyri, secundum expositionem Patrum & Doctorum, communiter de Lucifero dicitur: *Tu significatum similitudinis, plenus sapientia & perfectus datus in deliciis Paradisi Dei fusti. Perfectus in virtute à die conditionis suæ, donec inventa est iniquitas in te; sed plenitudo sapientiae, significat ad minus, eos habuisse species rerum universalium, ergò.*

Dices: Ad plenitudinem sapientiae requiritur, ut habeat species etiam omnium singularium, tum quia sapientia & prudentia versatur circa singularia; tum quia alibi fuisset in pluribus ignorans, ergò. Resp. negando antec. Nam ut dicatur plenus sapientia, sufficit, quòd habeat species rerum univer-

universalium, & etiam multarum in particulari, licet non omnium, sicut de justis etiam dicitur, quod Deum repleverit eos spiritu sapientie & intellectus, licet multa non noscant, non propterea tamen Angeli possunt, aut debent dici ignorantibus, sufficit enim, quod in actu primo sint ita perfecti, ut possint rerum particularium species acquirere virtutibus naturae, nam ignorantia non ex qualibet carentia scientiae dicitur, sed ex ea quae deberet inesse, imò nec ex hoc capite solo, sed ex tarditate & hebetudine ingenii, quam maximè ignorantia desumitur.

Probatur Conclusio secundò

ex Patribus, Augustino lib. 4. Gen. ad litt. cap. 22. & 23. &c. dicente, Angelos habuisse cognitionem rerum Vespertinam in genere proprio statim à principio creationis, sed tunc non habuerunt ab ipsis rebus, utpote nondum existentibus; ergo à speciebus à Deo concretis ipsis. D. Bernardo Serm. 74. in Cant. dicente: *Quid enim hæc (anima) vel ille (Angelus) absq; sapientia, nisi rudis deformisq; materia est? Eadem ergo ille non modo formatus, sed etiam formosus fuit, sed perdidit eam, cum fecit suam, id est, cum sibi attribuit ex natura debitam, non ex gratia Creatoris, quapropter etiam dixit Augustinus supra lib. 83. qq. quod si boni non continuò ad gloriam Dei retulissent, superbià intumuisent, sicut Lucifer. Confirmatur ex autoritate Philosophi, dicentis: *Omnis intelligentia plena est formis, id est speciebus.**

Probatur tertio Ratione: Tum,

quia Angelus mediat inter Deum & homines, sed Deus nihil intelligit per species, & homo omnia abstractivè per illas; ergo Angelus medians saltem res communes per species intelliget, nam sicut est, medius in essendo, ita etiam in operando. Tum, quia probabile est, quod habuerint speciem Essentiae Divinæ representantem distinctè naturam Divinam; ergo probabilius, habuisse species rerum communium, quia, sicut illa fuit necessaria ad implendum præceptum: *Diliges Dominum Deum tuum*, ita etiam debuit habere species rerum creatarum, ut ex earum cognitione exurgeret in laudem DEI.

Dico 3. In Angelis datur intellectus agens & patiens. Ita Schola Scoti contra Thomistas.

Probatur Conclusio quoad

primam partem primò: Potentia activa, quæ non involvit imperfectionem, sed potius perfectionem in aliqua creatura inferiori, non est neganda creaturæ superiori, sed intellectus agens in homine, est talis perfectio; ergo non est denegandus Angelo; major patet: prob. min. Est perfectio in qualibet natura, habere in se principia ad acquirendam suam perfectionem, sed intellectus agens est principium, quo mediante homo potest acquirere suam perfectionem, nempe rerum cognitionem; ergo erit perfectionis in ipso, ergo etiam in Angelo, cum per eum possit acquirere cognitionem universalium & singularium, si alias non haberet.

F. Amandi Hermann Metaphysica.

Dices: Majorem esse veram, falsam autem minorem, quia intellectus agens non est perfectio simpliciter naturæ nostræ, sed perfectio supplens imperfectionem, quæ imperfectio cum in Angelis non sit, nec in ipsis admitti debet intellectus agens, quod patet exinde, quod generatio fit in homine aliqua perfectio, non tamen poni debet in Angelis. Contrà, Omnis perfectio, sive sit simpliciter talis, sive supplens imperfectionem, est in creatura superiori ponenda, si sine ea creatura superior esset imperfectior inferiori, sed si angelus non posset accipere species à rebus singularibus, & proportionare sibi objecta materialia, Angelus esset imperfectior animæ rationali; ergo debet in ea poni; Unde si Angelus esset perfectior generatione, & imperfectior ex carentia ejus, æquè deberet in ipso poni, verum quia tamen defectò sine ea esset perfectior homine, in incorruptibilitate, ob quam, in specie falsam vitanda, ponitur in homine, ideò generatis in ipso non est: probatur min. impugnationis ponendo Angelum in suo esse naturali, absq; speciebus inditis; Tunc natura humana posset acquirere species, Angelus non posset; ergo esset perfectior homo Angelo, quia illa est perfectior natura, quæ habet principia intrinseca ad acquirendas perfectiones sibi convenientes, & altera non habet. Contrà secundò: Quia falsa sunt principia quibus innititur responso, videlicet, Angelum ideò carere imperfectione, quam supplet in nobis intellectus agens, primò, quod intellectus Angelicus sit semper in actu; secundo, quia habet suas perfectiones ex natura sua coævæ: Sunt, inquam, hæc principia falsa; Nam si intellectus Angelicus esset semper in actu, esset actus purus sicut Deus, quod est inconvenientissimum asserere, ergo: Sequela tamen probatur: Quia intellectus tunc est in actu puro, quando non habet annexam potentiam, nec respectu objecti, nec respectu intellectiois, sed semper est in actu, sed &c. ergo. Si autem dicas, intellectum Angelicum non esse actum purum, quia intellectio ejus est accidens superadditum, tunc ego arguo sic; ergo est in potentia ad illam intellectioem. Nec secundum: Quia species coævæ Angelis non sunt ipsis coævæ ex intrinseca natura, nec ex altiori ratione, ob quam à tota natura non possent produci, sed ex libera Dei voluntate, liberaliter ipsis à principio creationis eorum, tales perfectiones concretis, quas tamen si non concretisset, adhuc natura sibi ex propria perfectione acquirere potuisset.

Probatur Conclusio secundò: VI.

Illam naturam rationalem, quæ habet pro objecto aliquod universale, habet intellectum agentem, sed intellectus Angelicus habet pro objecto aliquod universale, ergo: probatur min. Quia nullum objectum potest esse adæquatum intellectui Angelico, quod in se non continet omnia ab eo intelligibilia virtualiter vel eminenter, sed nulla res singularis creata continet sic omnia, ergo: probatur modò major principalis argumenti; Quia universale per prædicationem extenditur ad omnia cognoscibilia

Xxxxx 2 bilia

V. Datur in ipsis intellectibus agens.

bilia tam materialia & immaterialia, sed materialia non sunt intelligibilia, nisi in potentia & quando sunt intelligibilia in actu, sunt talia per abstractionem, abstractio autem fit per intellectum agentem; ergo ab ultimo ad primum, intellectus habens objectum universale, habet intellectum agentem.

Dices: Universalitatem non fieri in Angelis per abstractionem, sed per speciem, quæ ab ejus essentia fluit, ut ordinariè solvunt post Cajetanum Thomistæ. Sed Contrà primò: Jam species refutata sunt. Contrà secundò: Non obstante, quòd fluant, hoc est ab extrinseco, ab intrinseco Angeli possunt ipsi acquirere. Contrà tertio: Illæ species, quæ fluunt ab Angelo, vel fluunt ab intellectu ejus, vel per aliquid aliud? si primum, ergò intellectus eas efformat, consequenter est agens; si ab alio quo alio, tunc ab essentia, ab hac iterum non? quia secundum Thomistam substantia non est activa.

VII. Probatur Conclusio tertio:

Quandocumque agens superius prævenit actionem inferioris, illa præventio non tollit potentiam activam inferioris, respectu suæ operationis, sed, quòd Deus infundat species rerum Angelis in creatione, solum prævenit actionem ipsius Angeli ergò: probatur maj. Quia si Deus crearet ignem, quem semper præveniret in actione, non propterea diceretur ille ignis non habere activitatem, quæ suam operationem, sibi relicto, producere posset; ergò etiam idem dicendum est in Angelis, quia alioquin nimiam vilificaretur eorum natura, cum tamen sit glorificanda omni eo modo, quo quælibet alia creatura, quantum imperfectionem non involuit.

VIII. Probatur Conclusio quoad

alteram partem: In Angelo est potentia receptiva specierum; ergò est in eis intellectus passibilis, cum per talem aliud non intelligant Philosophi; probatur ant. Quia Angelus recipit species, quas habet, quasque habere potest à se vel à Deo; ergò est in eo potentia receptiva: patet consequentia, quia in omni recipiente formam, necesse est dari, potentiam receptivam illius formæ, etiamsi recipiens non præcedat duratione, sed solum naturam formæ receptionem; quod patet, quia si Deus concreasset animæ nostræ species omnium rerum intelligibilium, adhuc tamen habuisset potentiam receptivam, sicut defectò contigit in anima Christi, quæ, licet defectò viderit à principio omnia in verbo, nihilominus habuit intellectum passibilem, sicut etiam nos habemus.

Dices: Intellectus agens & passibilis tantum distinguuntur per phantasmata, sed in intellectu Angelico nullum est phantasma, ergò. R. negando ma. Quia inter se distinguuntur per proprias rationes formales: vel etiam extrinsecè tantum per ordinem ad objecta, vel ad illa in quibus objecta relucent. Nec objectum adequatum intellectus agentis est phantasma, sed res potentiam intelligibilis, quæ ma-

gis latè patet. His ergò positis & propriè natis

Dico 4. Intellectum Angelicum potest acquirere sibi species singularium, tam à rebus immaterialibus, quam materialibus. Ita Doctor subtilis supra.

Probatur prima pars: Quia res spirituales habent naturalem virtutem productivam speciei sui in potentis cognoscitivæ; ergò possunt eam producere in intellectu Angelico: ant. probatur, quia res sensibilis potest sui speciem producere in potentia sensitiva; ergò etiam objecta spiritualia in potentia sui proportionata: probatur etiam consequenter, prima. Quia talis virtus nequit exerceri circa potentiam sensitivam, utpote in capacem formæ spiritualis, nec etiam circa intellectum humanum, quia hic naturaliter solum potest recipere species à phantasmatis dependentes; ergò circa intellectum Angelicum, alioquin potentia & virtus productiva speciei, in rebus spiritualibus esset frustranea. Confirmatur: Ideò sensibile potest producere sui speciem in potentia sensitiva, quia est sensibile in actu; ergò, quia objectum spirituale est intelligibile, ad id poterit etiam sui speciem producere, ab omnimoda paritate.

Probatur secunda pars primò:

Ideò, secundum Adversarios, non potest intellectus Angelicus acquirere species à rebus materialibus, quia sunt improporzionate ad producendam speciem spirituales, sed hoc non obstat, ergò: probatur minor, quia phantasma, licet sit in materia & in organo extenso, adhuc habet proportionem ad producendam speciem cum intellectu agente; ergò idem dicendum de rebus materialibus in se.

Dices: Res materiales non movere immediate intellectum, sed debere prius media sensibus depurari & spiritualizari, ut postea abstrahantur species à phantasmatis, & sic longa est disparitas. Contrà: Intellectus separatus, utpote liberior & expeditior, majorem habet virtutem abstrahendi species, nec indiget auxilio imaginationis; ergò poterit immediate eas à rebus abstrahere, quia sic major intellectus activitas impedimentum majoris materialitatis compensat. Deinde phantasma quantumcunq; depuratum, adhuc manet ens materiale, & quidquid est in phantasmate ad causandam speciem, est in objecto materiali; ergò, si potest hoc causare speciem, poterit & illud. Denique: Ideò agit phantasma in intellectu, quia est representativum objecti & non ideò, quia est sine materia extrinseca & certè, si esse sic in materia, impedit hujusmodi actionem, æque impedit esse in materia, sive hac sive illa, dummodo sit in materia, sed objectum materiale in se est æque representativum sui, ut phantasma, ergò æque activum.

Probatur secundò: Datur in Angelis intellectus agens, ergò: patet consequenter, ant. est probatum.

Probatur utraque pars in communi primò: Sub qualibet specie continentur

nentur singularia infinita, quia species ex se est indifferens, & determinatur tantum extrinsece à Deo, nunquam tamen ad tot, quin ad plura, sed est incredibile, quòd Angelis omnium singularium species fuerint à Deo in creatione infusa, cum intellectus eorum sit limitatus & finitus, ergò possunt omnium singularium species acquirere, siue sint materiales, siue singulares. Dicere autem, quòd omnia singularia videant per species communes eis concreatas, & refutabitur, & implicat, quia nihil potest in alio distinctè videre, nisi illud alterum in se formaliter contineat, vel virtualiter, species autem communes non sic continent, nisi modo subiectivo, ergò.

XI. Probatur secundò utraq; pars:

Si Angelus crearetur à Deo, sine speciebus intelligibilibus, aut posset aliquid aliud à se cum communi influenza cognoscere, vel non? Si primum? ergò Angelus poterit à rebus singularibus cognitionem accipere; si secundum? ergò Angelica natura est vilior, quàm quæcunque alia creata, cum omnes alia suas perfectiones acquirere possint ex principiis intrinsicis.

XII. Probatur tertio: Si aliqua esset ratio, quare Angelus non posset accipere cognitionem à rebus singularibus, maxime, quia imaginabile est medium inter sensibile & intelligibile, hæc ratio non obstat, ergò: major est adversus probatur mi. quia licet imaginabile sit medium in homine, non est tamen necessè, quòd sit medium in Angelo, quia quod est medium respectu potentia debilioris, id non statim debet esse respectu altioris, sic calor, ut quatuor, est medium calefaciendi in potentia, debiliusque causa, non tamen statim debet esse medium, respectu causa potentis, & vehementis, ergò eodem modo dicendum in proposito. Deinde, si imaginabile esset medium per se inter sensibile, & intelligibile, tunc esset tale, vel respectu rei cognitæ & objecti, vel ex parte potentia, neutro modo potest esse, ergò. Probatur minor, non primo, quia aliàs Deus non posset intelligere saltem res materiales, nisi mediante phantasmate, quia nihil intelligi potest, nisi sit prius actu intelligibile, quale fieret per imaginationem & phantasma, sed hoc est falsum, ergò. Non etiam secundo, quia imaginabile est tantum medium, respectu mæe potentia, non verò Angelicæ. Sed in contrarium pro D. Thoma

XIII. Primum argumentum in contra.

Arguitur I. Sicut se habent corporales substantia superiores, respectu inferiorum, ita se habent substantia spirituales superiores, respectu inferiorum, sed substantia corporea, verbi gratia Cœli, habent omnes perfectiones suas concreatas & coevas, nec eas acquirunt successivè, sed simul omnes, cum eorum forma perfectissimè satiet, non autem formæ sublunares, ergò eodem modo Angeli habebunt omnes perfectiones concreatas possibiles, & consequenter à rebus nequeunt acquirere. R. dist. ma. ita se habent, &c. in iis perfectiones, quæ eis connaturales sunt, & ex natura debita, quæque viribus & virtute propria acquiri non possunt, concedo ma. in aliis, quæ virtute propria acquiri possunt, nego ma. & concessa min. ne-

go consequentiam; quia si Cœli, in principio creationis, non habuissent omnem perfectionem concreatam, nequissent postmodum acquirere eam, Angeli verò possunt ex virtute naturali acquirere, consequenter non est necessè, ut concreentur, nam Deus sic, res, quas condidit, administrat, ut eas motus proprios habere sinat, ex D. Augustini Doctrina.

Instatur: Operari sequitur esse cuiuscunque naturæ, sed Angeli habent esse independentem à phantasmatis, & à rebus corporalibus & materialibus, ergò etiam habent operari independentem ab ipsis, & sic species acquirere non poterunt. Patet ma. ex communi axiomate, minor est certa, & proinde consequentia evidens, & insuper à pari, quia idè intellectus noster dependet in operari à phantasmatis, quia etiam in esse à corpore dependet. R. negando consequentiam: Quia non sequitur, non est actus corporis organici, ergò non dependet à corpore, tanquam ab objecto, bene tamen tanquam à comparte, unde omnino intellectus, qui non habet in se omne intelligibile, dependet ab objecto, tanquam à causa intellectiois, Angelicus autem intellectus non habet in se omne intelligibile, alioquin esset infinitus, ergò.

Arguitur 2. Res corporales non possunt agere propria virtute in spiritus, nec aliquid spirituale producere, sed species intelligibiles sunt spirituales, sicut & Angeli, ergò.

XIV. Secundum.

R. 1. dist. ma. res corporea non possunt producere aliquid spirituale, ut causa totalis, concedo, ut causa partialis minus principalis, nego ma. Melius R. 2. dist. ma. Res corporea non possunt agere in spiritus, & spirituale producere actione verà reali, concedo: actione intentionali, quæ est metaphorica, nego ma. eo ipso enim, quòd omne etiam materiale, sit intelligibile, potest etiam producere sui speciem in potentia intellectiva.

Instatur: Res producta à corpore, debent esse extensa, & quantæ, ergò etiam species, ergò non possunt produci in intellectu Angelico, qui est indivisibilis, & inextensus. R. dist. ant. si à solo corpore producantur, transeat, si à potentia spirituali, nego ant. & consequ. quia species abstracta à rebus corporeis, virtute intellectus agentis, sunt spirituales, eo modo, quo intellectus noster agens, à rebus corporeis abstrahit speciem, quæ tamen est spiritualis.

Urgetur: Angelicus intellectus non potest abstrahere speciem à rebus corporeis, nisi applicando eis suam virtutem, sed hanc applicare non potest, nisi illas præcognoscat, quia applicare eis virtutem, est actus voluntatis, hic autem non fertur in incognitum, ergò non poterit abstrahere, aut si poterit, hæc species abstracta non erunt rationes cognoscendi materialia, cum illa jam prius cognovisset. R. concedo ma. & dist. mi. Applicatio libera præcognoscit, ut prius præcognoscat, concedo mi. naturalis, nego mi. & consequ. itaque ipsa intellectio est prima actio naturalis, quia objectum præsentatum intellectui Angelico statim ipsum

movet, & intellectus statim intelligit, ut etiam in nobis contingit.

QUÆSTIO IV.

De natura specierum intelligibilium infusarum.

I. De natura acquisitarum egi in Animalicis, de his infusis in præfenti quæstione, examinando an eis sint connaturales? Unde habeant esse? Et an sint plures? An verò secundum perfectionem intellectus Angelici pauciores in uno, quàm in alio? Ac denique, an una, quæ posset representare plures, vel infinitas quidditates? Quæ expediàm singulis conclusionibus, attamen sciendum, quòd, quando quæritur, an una eademque species possit representare plures res, sensum non esse de rebus subordinatis, nam antecedenter jam dixi, quòd res subordinatæ per unam eandemque speciem cognosci possint, estque extra difficultatem, nam omnes gradus Metaphysici superioris commensurantur per unam speciem, sed est sensus de rebus disparatis & specificis infimis, sive postmodum sint ejusdem, sive diversorum prædicamentorum, cujusmodi sunt quidditates hominis, leonis, quantitatis, coloris, &c.

II. Notandum adhuc: Speciem esse imaginem & similitudinem objecti naturalis, ex Aristotele 3. de anima dicente, nos nihil intelligere, nisi per suum simile, id est, per suam similitudinem.

Notandum iterum, hanc similitudinem desumere suam unitatem ab objecto, quo est posterior, nam si naturaliter produciatur, est posterior ipso, quia effectus ejus est, si verò supernaturaliter, est posterior, quia est mensuratum, & objectum est mensura, mensura autem naturaliter est prior suo mensurato, unde qualis unitas est in objecto, talis etiam in specie deprehendi, & inveniri necessè est, unitas enim posterioris necessariò dependet ab unitate prioris, sicut e contra ad pluralitatem prioris, sequitur pluralitas posterioris, hinc, si species est una, objectum ejus primum & formale debet esse unum, & e contra, si objecta sunt plura, species debent esse plures, & si aliqua species habet, quòd possit distinctè representare aliqua plura, quòd necessariò debeat habere aliquod objectum unum, in quo illa plura contineantur.

His notatis: D. Thomas 1. p. q. 55. a. 3. putat, quòd species dentur secundum perfectionem naturalem Angelorum, ita, quòd, quò est Angelus perfectior, eò paucioribus indigeat speciebus, &c. sic potest per unam eandemque speciem plures quidditates cognoscere. E contra Scotus hic asserit, Angelum quemcunq; ad rerum quidditates disparatas, singulis indigere speciebus, cui subscribunt omnes ejus discipuli, & ego interim

III. DICO I. Species Angelis, à Deo infuse, non sunt illis connaturales, tanquam proprietates à suis essentis fluentes.

Probatur primò: Est impossibile, quòd species omnium possibilium fluant à natura

creata, utpote, quæ est limitata, cum res omnes sint infinitæ, sed omnium talium possunt habere Angeli species, ergò, si fluere activè ab essentis, deberent habere essentiam infinitam. Probatur mi. non est contradictio, res omnes posibles esse determinatè veras, ergò nec est contradictio, dari species omnium.

Probatur secundo: Contradictio est, species infundi à Deo, & fluere ab eorum essentia, quia infusio dicit quid extrinsecum, fluere autem intrinsecum, ergò, sicut si Deus defacto omnes illas poneret, necessariò fluere ab essentia, nec per miraculum impedirent, quia propria passio nullatenus impeditur, & consequenter necessariò haberent omnium rerum species Angeli, quod nemo dicit.

Probatur tertio ad hominem: Ab essentia Angeli secundum ipsos fluunt species, ergò cur non potius ab ea causatur cognitio de ab intellectu, quàm ab ipsa specie, quòd tamen fieri deberet, quia non major virtus requiritur ad continendum species, quàm ad cogoscendum actus, si autem hoc diceretur, tunc sequitur, quòd essentia Angeli esset infinita, sicut divina. Sed in contra

Arguitur: Species non infunduntur à Deo miraculosè Angelis, ergò sunt eorum perfectiones connaturales, ab eis inseparabiles. R. negando consq. quia miraculum plus dicit, quàm liberalem Dei infusionem aliquorum rerum, nam requirit extraordinarium agendi modum, concursum, & insolitum ex communi lege & decreto.

Instatur: Si species non sunt Angeli connaturales, erunt accidentia commoda, non propria, hoc dici de iis non potest, quia aliquin non possent appellari illis coaræ, ergò R. negando mi. cum sua probatione, quia, ut sint & dicantur illis coaræ, sufficit, quòd à Deo sint illis in initio infuse, nec tunc illis ita coaræ, ut non possint, vel potuissent eas sibi in tempore acquisivisse, ut supra dictum est, & explicatum.

DICO 2. Species naturatum commensuratum, & etiam aliquorum singularium, infunduntur à Deo omnino liberè Angelis, supra omne naturæ debitum strictum, vel per actionem creaturam ex nihilo, vel per actionem educivam ex subjecto præparato.

Probatur prima pars: Deus ad extrà liberè agit, nihil ex naturali necessitate, agit enim ad modum illius, qui regulariter est administrator totius naturæ, tribuens perfectiones rebus, quas virtus suis acquirere non poterant cum generali suo concursu, sed Angeli possunt propria virtute acquirere sibi species, ergò infusio est supra omne debitum naturæ, adeoque tota inimitur liberalitati divine, quatenus mox, ubi eos creavit, voluit, quòd omnes res futuras, abstractivè saltem, per eorum predicata generica, & specificas cognoscerent. Quare autem hoc voluerit, congruentia est, quia creavit eos viatores, ut sibi beatitudinem promererentur. Sed

Arguitur: Ut aliquid sit alteri connaturale, non est necesse, ut ab eo fluat activè, sed

Species est imago objecti.

Species Angelis infuse non sunt ipsi debite.

Non secundum maiorem perfectionem naturæ gelic.

sufficit, quod habeat hoc ex principio passivo, sed Angelus habet principium passivum ad species, ergo erunt ipsi connaturales. R. dist. ma. & consequens: Erunt ipsi connaturales, ex parte agentis, & producentis, nego, ex parte recipientis, concedo, unde species dicimus connaturales aliquo modo Angelis, quatenus scilicet propensionem naturalis capacitatis ad illas habent, quia Deus, quando eas infundit, non agit precise, & rigorose, ut Author gratia, cum ipsis aliquomodo debeantur, ex eo, quod possint producere, habent enim ad hoc principium intrinsecum.

Instatur: Si Deus non agit ut Author gratia, ergo ut Author naturae, ergo contra conclusionem species non infunduntur Angelis supra omne naturae debitum. R. negando consequ. primam, quia licet in rigore species non spectent ad ordinem gratia, spectant tamen in laxiori acceptione, prout sunt effectus naturae in modo producendi indebiti.

Urgetur: Sicut materia Caeli exigit sibi formam concreatam, tanquam debitam, ita intellectus Angeli exigit species, sed, &c. ergo. R. negando ma. disparitas est, quia materia Caeli est ens incompletum, precise in potentia ad formam, Angelus autem, licet habeat potentiam passivam, non est tamen etiam sine potentia activa potentiae passivae correspondente, ut possit sibi illas species acquirere.

VII.
Non dantur secundum maiorem perfectionem naturae Angelicae.

DICO 3. Non dantur species secundum perfectionem Angelicam, videlicet, ut quod Angelus superior, eo paucioribus indigeat speciebus. Haec est directè contra D. Thomam & suos. Probatur, si ad commensurationem perfectionis Angelicae darentur species, sequeretur, quod aliquis Angelus posset omnia intelligere per suam essentiam, sed hoc implicat etiam secundum ipsos Thomistas, ergo. Probatur sequela, datur, quod Deus creaverit aliquem Angelum, qui intelligat omnia per unam speciem, hoc Angelo potest Deus creare adhuc perfectiorem, cum non detur status apud ipsos, tunc iste perfectior Angelus non intelligit amplius per speciem, ergo per suam essentiam, quia debet ex perfectione intelligere per pauciores, unà minus non est, quam sola essentia, ergo.

Dices: Dato casu, quod ultra illum Angelum qui intellexit omnia per unam speciem produceretur adhuc perfectior, iste prior acciperet statim novam speciem, per quam intelligeret secundum se perfectiorem, & sic haberet duas species, alter autem unam tantum, ergo. Contrà 1. ille superior Angelus de novo productus continetur in aliquo genere, sed secundum Thomistas species representans naturam genericam potest etiam representare omnes species sub ea contentas, etiam si actu non existant, dummodo actu fiant, ergo Angelus prior non debet acquirere novam speciem, & sic tantum unam habebit. Contrà 2. si ad cognoscendum illum Angelum superiorem est nova species necessaria in priori, ergo in quolibet Angelo inferiori erit etiam necessaria ad cognoscendum superiorem, & sic inferiores Angeli plurimas habebunt species, & quasi innumeratas.

DICO 4. Non potest dari una species cognoscendi infinitas quidditates, nec tot, quin plures. Ita Scotista communiter.

Probatur prima pars: Ubi pluralitas numeralis requirit majorem perfectionem, ibi infinita pluralitas, seu numeralis infinitas requirit infinitam perfectionem, sed esse rationem cognoscendi plures quidditates, requirit majorem perfectionem, ergo esse rationem cognoscendi infinitas quidditates, requirit infinitam perfectionem. Probatur ma. à simili, posse portare unum pondus, ponit in portante perfectionem, posse portare plura, majorem perfectionem, & posse infinita, infinitam, ergo. Probatur etiam minor, quia species hominis, seu nata representare hominem, importat aliquam perfectionem, & species representans leonem, importat etiam aliquam perfectionem, ut est extra controversiam, ergo species, quae representaret hominem, leonem, & bovem majorem unaquaque diceret perfectionem, quia continet in se perfectionem utriusque, & aliquid ultra, ergo.

Dices: cum Vasquez, unam speciem posse determinari ad quatuor, & sex representanda, quae etiam representabit, ex quo tamen non sequitur, quod infinita. Sed contrà, Vasquez admittit, Deum posse creare speciem universaliorem in representando plures naturas indeterminatè, non tot quin plures, consequenter ejus responsio non soluit argumentum.

Dices: Non constare an dentur res infinitae, vel, an sint possibiles versus infinitum, ergo ex eo, quod aliqua species posset determinari ad aliquas, non sequitur ad infinitas. Contrà, concessio gratis antecedente, essentia divina, quia potest representare infinita, idè formaliter dicitur infinita, sic enim representat finitas versus finitum, tamen si essent infinita in illa parte, infinita representaret, ergo etiam hic sic esset discurrendum. Quod adhuc confirmatur ulterius ex Omnipotentia Dei, quae utique est infinita, & tamen infinita non producit, quia vel de se non sunt producibilia, vel, quia se determinavit, non nisi ad ista producenda, ergo etiam species esset aliquo modo infinita, licet actu non representaret infinita, dummodo nata esset representare tot, quia plura, arguit enim hoc quoque aliquam infinitatem. Et ex hoc probata manet quoque secunda pars.

DICO 5. Non dantur de facto in Angelis species universales representativae plurium quidditatum disparatarum, nec etiam representativae alicujus naturae communis, & omnium individuum sub illa contentorum, secundum propriam rationem. Ita Scotista contra Thomistas.

Probatur primò Ex D. Augustino: Tum lib. 33. qq. 9. 46. ubi ait, Deum singula singulis rationibus creasse, ubi per rationes intelligit Ideas divinas, quas Thomizantes dicunt, rationes cognoscendi creaturas, tunc sic Ideas divinae sunt perfectiores, quam Angelicae rationes & species cognoscendi, sed Deus cognoscit omnia singulis rationibus, & producit, ergo.

IX.

X.
Non dantur species universales.

ergo. Tum 7. de Trinit. memoria & intelligentia capiunt se mutuò, & invicem æquantur, id est intellectus cum specie intelligibili, hæc enim secundum D. Augustinum est memoria, ut videre est in libro 10. confessionum cap. 8. 9. 10. 11. 12. 14. lib. 83. 99. q. 31. lib. 15. de Trinit. 23. intellectus, inquam, cum specie intelligibili, producit intellectionem sibi proportionatam, & actum adæquatam, unde sic argumentor: Quælibet species debet habere actum sibi adæquatam intelligendi, sed species representativa plurium quidditarum non esset sic potens habere actum adæquatam, ergo. Major est D. Augustini; Probatur minor. Quia si posset habere huiusmodi actum adæquatam, ille deberet ipsi adæquari intensivè & extensivè, sed neutro modo potest ei adæquari, ergo. Probatur minor: Non intensivè; quia tunc actus ille contineret perfectiones actuum intelligendi illarum plurium quidditarum, & ipse tam perfectus, sicut omnes alii simul, quod falsum est, quia nullus actus potest habere perfectiones plurium actuum alterius rationis, nisi habeat unum objectum, quod contineat objecta aliorum actuum, quia perfectio actus, & unitas est ab objecto, nullum autem objectum tale datur, ergo. Non etiam extensivè, quia hoc deberet fieri per plures actus, & tunc simul essent in intellectu Angelico tot actus, quot sunt quidditates, quas illa species nata esset representare.

Dices: Majorem primam huius argumenti non subsistere; quia forma Solis, ejusque potentia non habet aliquem unum actum & effectum sibi adæquatam, ergo etiam ratio cognoscendi, seu species non debet habere actum sibi adæquatam. **R.** negando consequentiam, disparitas est, quia forma & potentia Solis est causa æquivoca suorum effectuum, consequenter & iis nobilior, & etiam prior, unde una, eademque manens, potest esse illimitata ad plures effectus, quia pluralitas posterioris non variat pluralitatem prioris, species autem est quid posterius suo objecto, ut annotatum est supra, & hinc, si ipsa est representativa aliquorum plurium, & est una, debet habere aliquod objectum unum, in quo contineantur illa plura. **Primò:** Quia forma Solis, ejusque potentia, sicut & quæcunque alia non habet passum sibi necessariò adæquatam & dispositum, unde non potest effectum adæquatam producere, species verò habet passum adæquatam, intellectum, videlicet, capacem adæquatam intellectionis, quia commensurantur speciei intelligibili, consequenter, si est representativa, deberet habere aliquem adæquatam sibi actum. **Secundò:** Quia species est determinata à natura, ut determinet indifferentiam potentie ad hoc, vel illud objectum cognoscendum, non sic autem est institutus effectus, & sic potentia bene potest esse indifferentis ad plures actus, quamvis non possit esse speciei.

XI.

Probatur secundò Conclusio:

Quidquid est ratio cognoscendi distinctè aliqua plura, habet unum objectum adæquatam, in quo perfecte contineatur illa plura, sed nulla ratio creata, seu species intelligibilis potest

habere aliquod objectum unum, in quo contineantur plures quidditates, quoad suam cognoscibilitatem, quia illud objectum esset quid creatum, nullum autem creatum perfecte continet quoad entitatem, adeoque nec quoad cognoscibilitatem, si enim aliquid esset, nempe aliquod superius, hoc autem non continet, quia semper in inferiori reperitur aliquid, quod non est in superiori, ergo nulla ratio cognoscendi potest representare plures quidditates disparatas; minor patet, & fati rationibus est firmata: Probatur major. **Primò:** Quia res essentia divina representat infinita objecta, quia ipsa tanquam objectum primum includit omnia objecta, & omnes quidditates æquantur, ergo species representans aliqua plura debet primò habere aliquod objectum, in quo illa plura contineantur. **Secundò:** Quia objectum speciei est ejus mensura, & res, licet idem non potest primò duabus mensuris mensurari, ita nec una species potest plura primò representare: Sed, si est ratio cognoscendi plurium, est, quia primo est unius objecti, quod virtualiter continet illa plura. **Tertio:** Quia unitas speciei pendet essentialiter ab unitate objecti in esse rei, & ex pluralitate primi objecti & adæquati sequitur necessario pluralitas speciei, quia à pluralitate prioris sequitur necessario pluralitas posterioris.

Dices: Sol potest plura producere, quorum tamen nullum continet alterum perfectè & adæquatè, ut patet de effectibus ejus diversis, ergo etiam species poterit representare plura objecta, licet neutrum contineat perfecte & adæquatè. **R.** negando consequentiam, disparitas, præter superiores, est; quod forma Solis, & quæcunque alia causa, vel potentia activa, est causa æquivoca suorum effectuum, consequenter iis primò nobilior, deinde etiam prior, unde una, eademque manens potest esse illimitata ad plures effectus, quia pluralitas posterioris non variat pluralitatem prioris: Species verò est quid posterius suo objecto, ut annotatum est supra, & hinc, si ipsa est una & representativa aliquorum plurium, debet habere aliquod objectum unum, in quo contineantur illa plura.

Probatur Conclusio tertio:

Si una species intelligibilis representaret plures quidditates, sequeretur, Angelum non posse intelligere unam, quin intelligeret omnes, sequela est absurda, ergo. Probatur sequela, species est causa naturalis determinans intellectum ad cognitionem, sed causa naturalis necessariò agit, ergo & ista, ergo necessariò omnes simul intelligeret, quia equaliter omnes representarentur. **Confirmatur Conclusio:** Quia una, eademque res nequit simul alimulari diversis, & disparatis objectis, sed, &c. hoc patet, quia color albus non representat nigrum, nec Imago Cæsaris Dianam, nec A. potest mihi representare B. ergo. Sed pro contrariâ sententia, quæ species universales propugnat

Opponitur Autoritas D. Dionysii de Angel. Hierarch. 17. ait, Angelos superiores habere scientiam universaliorem inferioribus, sed universaliore scientia gignitur ex universaliore specie, cum scientia speciei, & intel-

lectui æquetur ex dictis, ergò. R. Divum Dionysium tantum velle, quod Angeli superiores habeant perspicaciorē, & intensiorem scientiam quatenus perfectius penetrant res, etiam iisdem speciebus, sicut perfectior oculus cum eadem specie elicit, & producit perfectiorem visionem, quàm oculus imperfectus & impurus.

Instatur: Aristoteles 2. de anima. text.

31. ait, sensitivam intellectuam esse, sicut trigonum in tetragono, sed trigonum in tetragone potest videri; ergò etiam in una specie potest videri aliud objectum. R. negando consequentiam; Quia hoc tantum sequitur ex illis præmissis, quòd sensitiva possit videri in intellectu, quòd non nego, unde dico, quòd una species, & etiam una forma specifica possit representare plura objecta quæ ipsa in se continet, & sic quòd magis est specifica, eò perfectius, & plura representat, & sic homo representat animal, corpus animatum corpus &c. quia ista omnia continentur in homine, suntq; objecta subordinata; Conclusio autem hoc negat de subjectis, & objectis non subordinatis & disparatis, ac ultimis speciebus, quæ, sicut se invicem non continent, ita etiam nulla species potest ea simul representare, & ob hoc minor argumenti est etiam vera, quia maior figura semper continet minorem.

XIV.

Argumentum ex ratione prima.

Arguitur ex ratione: Quæ in entitate sunt superiora, sunt etiam in intellectivitate superiora, sed Angeli supremi sunt superiores inferioribus, quia propinquiores Deo; ergò etiam in intellectivitate sunt propinquiores Deo, Deus autem intelligit omnia per suam Essentiam, tanquam per unicam rationem; ergò etiam Angeli. R. dist. maj. sunt superiora in intellectivitate, quantum ad intensionem, & pluralitatem objectorum, concedo maj. quantum ad paucitatem specierum, nego maj. species enim non dantur proportionatæ ad naturam, sed ad intellectiōem abstractivam simpliciter produendam, suntq; se æquales in omnibus, quàmvis non omnes æqualiter iis utantur.

Instatur: Quòd potentia sunt immaterialiores & Deo propinquiores, eò etiam sunt rationes cognoscendi immaterialiores; ergò dantur proportionatæ ad potentiam, & naturam perfectiorem, probatur ant. quia in sensu communi pauciores sunt species, quàm in exterioribus, & in phantasia pauciores, quàm in sensu communi &c. sic deinceps, ergò: ant. patet, quia sensus communis percipit omnia, quæ perciperunt sensus exteriores. R. negando ant.

cum sua probatione; Quòd autem sensus communis plura percipiat, quàm exteriores, non fit per unam speciem, sed per plures, nempe per species omnium exteriorum. Dices, quòd causæ sunt altiores, eò perfectius continent suos effectus & eò plures, sed species &c. ergò. R. dist. maj. Causæ principales, concedo, secundariæ, nego.

Arguitur 2. Essentia Divina est simplicissima, & distinctè representativa omnium, per modum speciei intelligibilis; ergò nihil implicat, quòd etiam species aliqua plures res representent, eum sint participationes Essentiæ Divinæ. R. negando consequ. cum Ratione sua, quia, licet sint participationes, sunt tamen entia creata, & creaturarum rerum representativæ, unde, sicut ipse res creata licet sint participatæ, non possunt representare plura, ita nec participationes specierum possunt plura representare.

XV.

Secundum.

Instatur: Visio beata est quid creatum, imò etiam species Essentiæ Divinæ, sed istæ possunt representare plura; ergò etiam aliæ non implicabunt: major est nostra, minor patet etiam, quia visio beata representat & Deum, & creaturas, ergò. R. dist. min. Istæ possunt representare, idè præcisè, quia sunt species, nego min. idè, quia sunt species talium objectorum, concedo min. Itaq; istæ species possunt representare plura, non tamen infinita, quia sunt Essentiæ Divinæ, quæ eminenter continet omnes creaturas, nulla autem res creata sic continet: ergò.

Arguitur 3. Datur defectò species expressa creata & naturalis, quæ distinctè representat plura; ergò etiam impressa: probatur ant. Quia visio exprimit lucem & colorem, & plures colores simul, ergò. R. dist. ant. plura non subordinata, nego, subordinata, concedo & dist. etiam probationem, per modum unius & confusè, ut lucem & colorem, sub ratione colorati, concedo, per modum plurium & distinctè, nego ant. ad hanc enim requiritur multiplicatio actuum.

XVI.

Tertium.

Instatur: Color & quantitas sunt objecta disparata, sed eadem visione videntur ista, verbi gratia, in columna alta nigra, ergò. R. negando ant. quia unum est objectum, nempe color & alterum est modificans objectum, quod, sicut sensibile commune est, ita per alteram speciem videri potest, vel ad minus non potest percipi sine altero sensibili.

—o—o—o—

